

۱- مفهوم عبارت «همه، عجایب صنع حق تعالی است و این همه آیات حق تعالی است که تو را فرموده است تا در آن نظر کنی» به کدام بیت نزدیک تر است؟

1) برگ درختان سبز در نظر هوشیار	هر ورقش، دفتری است معرفت کردگار
2) همه عالم وجود از او دارند	لاجرم، هرچه باشد، آن نیکو دوست
3) بودم همه بین، چو تیزبین شد چشمم	دیدم که همه تویی و دیگر همه هیچ
4) نه خود را بر آتش به خود می زنم	که زنجیر شوق است در گـردنم

زبان و ادبیات فارسی

۲- در کدام یک از بیت‌های زیر «پرسش انکاری»، به کار نرفته است؟

الف) همچو نی زهری و تریاقی که دید

همچو نی دمساز و مشتاقی که دید؟ (تریاق: پادزهر)

ب) صبا از من پیامی ده، به آن صیاد سنگین دل که

تا گل در چمن باقی است، آزادم کند یا نه؟

ج) فضل خدای را که تواند شمار کرد؟

یا کیست آن که شکر یکی از هزار کرد؟

د) چو بفروختی، از که خواهی خرید؟

متاع جوانی به بازار نیست

ه) گفتا عجب است، این که ز چوبی و ز آهن

این تندی و تیزی و پریدن ز کجا خاست؟

1) الف، ه

۲) ج، د

۳) ب، د

۴) ب، ه

استاد طالب‌تبار

۳- با توجه به بیت زیر، نقش کدام کلمه نادرست است؟

«آینه، چون نقش تو بنمود راست خود شکن، آینه شکستن خطاست»

(۱) نقش ← متمم

(۲) آینه ← نهاد

(۳) خود ← مفعول

(۴) خطا ← مسند

۴- معنی واژه‌های «مصاحبت، مصائب، خرسند، موهبت» به ترتیب در کدام گزینه درست است؟

۱) هم‌نشینی، سختی، خشنودی، بخشش

۲) هم‌صحبتی، دوستی، شادمان، بخشش

۳) هم‌نشینی، نعمت‌ها، خوش‌حالی، لطافت

۴) هم‌صحبتی، بلاها، خشنود، دهش

۵- در بیت زیر کدام آرایه ادبی نیست؟

«دیدار یار غایب، دانی چه ذوق دارد؟»

ابری که در بیابان بر تشنه‌ای ببارد «

1) تشبیه

2) تضاد

3) واج‌آرایی

4) جناس

۶- در کدام بیت، صفت برتر (تفضیلی) وجود ندارد؟

- 1) همنشین تو از تو به بایــــد
 - 2) خوشتر آن باشد که سرّ دلبران
 - 3) گر فروشم کتاب در بــــازار
 - 4) از درون سوزناک و چشمِ تر
- تا تو را عقل و دین بيفزاید
- گفته آید در حدیث دیگران
- به که خوانم قصیده در دربار
- نیمه‌ای در آتشم، نیمی در آب

۷- در کدام گزینه، غلط املائی وجود ندارد؟

1) خوار مگیلان، استراق سمع، خواصه و به ویژه، جای تهمت زده

2) اصیل و گوهری، اقناع شدن، مقطوع

3) بر وجهی، دائیه‌ای در باطن، اصل و سبب، رهلت کردن

۴) خود نمودن، طعن و سرزنش، دولت صفاریان

۸- اگر افعال «گفته‌اند» و «خواهیم شنید» را با حفظ شخص، به ترتیب، به مضارع اخباری و مضارع التزامی تبدیل کنیم، کدام گزینه درست است؟

(۱) می‌گویند، خواهیم

(۲) می‌گوید، بشنویم

(۳) می‌گویند، بشنویم

(۴) می‌گفت، بشنیدند

۹- از نظر تاریخ ادبیات، کدام گزینه درست است؟

- (۱) اثر مشهور نظامی عروضی، «مجمع النوادر» یا چهار مقاله است که دربارهٔ چهار گروه از مردم؛ یعنی: دبیر، عارف، منجم و طبیب، نوشته شده است.
- (۲) حنظله بادغیسی، از قدیمی‌ترین شاعران فارسی‌گوی پس از اسلام و معاصر سلسلهٔ صفاریان بوده است.
- (۳) خواجه نصیر توسی در کتاب اخلاق ناصری، سخنان افلاطون و ارسطو را در حکمت علمی بررسی کرده است.
- (۴) عنصرالمعالی کتاب قابوس‌نامه را با موضوع اخلاقی و تربیتی برای تربیت فرزندش نوشت.

۱۰- در ساختمان کدام مصدر، بن مضارع آن وجود ندارد؟

(۱) خواندن

(۲) چَریدن

(۳) گرفتن

(۴) بریدن

۱۱- در کدام بیت، فعل جمله سوم، مضارع اخباری است؟

(۱) آینه آن روز که گـیـری به دست

(۲) ز دشمن شنو سیرت خود که دوست

(۳) در بهاران کی شود سرسبز، سنگ

(۴) یکی قطره باران ز ابری چکید

خود شکن آن روز، مشو خودپرست

هر آنچه از تو آید به چشمش نکوست

خاک شو تا گل برویـد رنگ رنگ

خجل شد چو پهنای دریا بدید

۱۲- کدام بیت با مفهوم عبارت زیر، تناسب ندارد؟

«جهد کن که اگرچه اصیل و گوهری باشی، گوهر تن نیز داری؛ که گوهر تن، از گوهر اصل بهتر بُو»

(۱) گوهر نمای جوهر ذاتی خویش باش

(۲) چون شیر به خود سپه‌شکن باش

(۳) خرد باید اندر سر مرد و مغز

(۴) تاج شاهی طلبی، گوهر ذاتی بنمای

خاکش به سر، که زنده به نام پدر بود

فرزند خصال خویشتن باش

نباید مرا چون تو دستار (=عمّامه) نغز

ور خود از تخمه جمشید و فریدون باشی

۱۳- کدام گزینه با دیگر گزینه‌ها پیوند معنایی ندارد؟

(۱) با بدان کم نشین که صحبت بد

(۲) پسر نوح با بدان بنشست

(۳) عاقبت اندیش‌ترین کودک‌کی

(۴) تا توانی می‌گریز از یار بد

گرچه پاکی، تو را پلید کند

خاندان نبوتش گم شد

دشمن او بود از ایشان یکی

یار بد، بدتر بود از مار بد

۱۴- بیت زیر از سعدی با مفهوم کدام گزینه قرابت کمتری دارد؟

«از مکافات عمل غافل مشو / گندم از گندم بروید، جو ز جو»

(۱) همینست بسنده است اگر بشنوی

(۲) چو بد کردی مباش ایمن ز آفات

(۳) از آن پس نکوهش نباید به کس

(۴) برادر، ز روی بدان شرم دار

که گر خار کاری، سَمَن ندروی

که واجب شد طبیعت را مکافات

مکافات بد جز بدی نیست، بس

که در روی نیکان شوی شرمسار

۱۵- در کدام بیت، مضارع اخباری دیده نمی‌شود؟

(۱) ز محرمان سراپرده وصال شوم

(۲) بزرگش نخوانند اهل خرد

(۳) به سرّ عشق، کجا پی برند اهل خرد

(۴) نام نیکو گر بماند ز آدمی

ز بندگان خداوندگار خود باشم

که نام بزرگان به زشتی برَد

مگر کنند فراموش، آن چه دانستند

به کزو ماند سرای زرنگار

۱۵- در کدام بیت، مضارع اخباری دیده نمی‌شود؟

(۱) ز محرمان سراپرده وصال شوم

(۲) بزرگش نخوانند اهل خرد

(۳) به سرّ عشق، کجا پی برند اهل خرد

(۴) نام نیکو گر بماند ز آدمی

ز بندگان خداوندگار خود باشم

که نام بزرگان به زشتی برَد

مگر کنند فراموش، آن چه دانستند

به کزو ماند سرای زرنگار

زبان و ادبیات فارسی

استاد طالب تبار

۱- معادل معنایی «آگاه، عمق چیزی، ذکر زیر لب، پریشان حال» به ترتیب، در کدام گزینه آمده است؟

الف) ای دل غمدیده، حالت به شود، دل بد مکن وین سر شوریده، باز آید به سامان، غم مخور

ب) حافظا، در کنج فقر و خلوت شب‌های تار تا بُود وردت دعا و درس قرآن، غم مخور

ج) هان! مشو نومید، چون واقف نه‌ای از سرّ غیب باشد اندر پرده بازی‌های پنهان، غم مخور

د) عزیز مصر به رغم برادران غیور ز قعر چاه برآمد، به اوج ماه رسید

(۱) الف، د، ب، ج

(۲) ج، ب، الف، د

(۳) ج، د، الف، ب

(۴) ج، د، ب، الف

- با توجه به ابیات زیر، به پرسش‌های ۲ و ۳ پاسخ دهید.

یوسف گم‌گشته باز آید به کنعان، غم مخور کلبهٔ احزان شود روزی گلستان، غم مخور
ای دل غمدیده، حالت به شود، دل بد مکن وین سر شوریده، باز آید به سامان، غم مخور
دور گردون، گر دو روزی بر مراد ما نرفت دائماً یکسان نباشد حال دوران، غم مخور

۲- نقش واژه‌های قافیه در بیت های اول و سوم به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

(۱) مسند، مفعول، مضاف‌الیه

(۲) متمم، مسند، مضاف‌الیه

(۳) متمم، مسند، نهاد

(۴) متمم، قید، نهاد

- با توجه به ابیات زیر، به پرسش‌های ۲ و ۳ پاسخ دهید.

یوسف گم‌گشته باز آید به کنعان، غم مخور کلبهٔ احزان شود روزی گلستان، غم مخور

ای دل غمدیده، حالت به شود، دل بد مکن وین سر شوریده، باز آید به سامان، غم مخور

دور گردون، گر دو روزی بر مراد ما نرفت دائماً یکسان نباشد حال دوران، غم مخور

۳- در دو بیت اول، به ترتیب، چند ترکیب اضافی (اسم + اسم) و چند ترکیب وصفی به کار رفته است؟

(۱) سه، دو

(۲) دو، چهار

(۳) سه، سه

(۴) دو، دو

۴- در کدام بیت « تخلص » به کار نرفته است؟

(۱) منـزل حافظ کنون بارگه پادشاست

(۲) آن نیست که حافظ را رندی بشد از خاطر

(۳) خـدای حافظ تو باد و آن فرزندـان

(۴) دوش از این غصّه نخفتم که رفیقی می گفت

دل بر دلداری رفت، جان بر جانانه شد

کاین سابقه پیشین تا روز پسین باشد

ز عمر بر سر تو هر زمان گل افشانی

حافظ آرمست بود جای شکایت باشد

۵- کدام گزینه، در بیت زیر وجود ندارد؟

«دشمن دانا که غم جان بود بهتر از آن دوست که نادان بو»

- (۱) وابستهٔ پسین (۲) وابستهٔ پیشین (۳) فعل اسنادی (۴) مفعول

۶- در کدام گزینه، بن ماضی نسبت به سایر گزینه‌ها بیش‌تر است؟

- ۱) پیوسته دربارهٔ جهان و آنچه در اطرافش می‌گذشت، تفکر می‌کرد. در مغز کوچک او، پرسش‌های شگفت و بزرگ نهفته بود.
- ۲) کوچه‌ها و میدان‌های خاکی شهر توس، هر روز جایگاه کودکانی بود که گرد هم می‌آمدند و چند ساعتی به بازی و شادی و خنده‌های کودکانه سپری می‌کردند.
- ۳) همهٔ آنانی که نصیرالدین را می‌شناختند و با او هم‌درس بودند، در هر جا که سخن از هوش و فراست و زیرکی به میان می‌آمد، یک صدا نام او را بر زبان می‌راندند.
- ۴) روزها می‌گذشت و هر روز، درخت وجود نصیرالدین پر بارتر می‌شد؛ اما هر چه بیشتر می‌آموخت، عشق و علاقه‌اش به دانش‌اندوزی نیز بیشتر می‌شد.

۷- کدام بیت با سخن مشهور «أَطْلُبُ الْعِلْمَ مِنَ الْمَهْدِ إِلَى اللَّحْدِ» برابری معنایی دارد؟

(۱) دانش اندر دل چراغ روشن است

(۲) چنین گفت پیغمبر راست گوی

(۳) بیارای دل را به دانشش که ارز

(۴) چه ناخوش بود دوستی با کسی

وز همه بد، بر تن تو جوشن است

ز گهواره تا گور، دانش بجوی

به دانش بود، چون بدانی، بورز

که بهره ندارد ز دانش بسی

۸- در کدام گزینه، یکی از رابطه‌ها به درستی نیامده است؟

(۱) (حیات، حیات)، (کِهان، مِهان)، (علامت، اعلام): هم‌آوا، متضاد، هم‌خانواده

(۲) (هنگام، وقت)، (هستی، فنا)، (مایه‌ور، ارجمند): مترادف، متضاد، مترادف

(۳) (مقطّع، قطعۀ)، (رزم، پیکار)، (مسائل، مسئلۀ): هم‌خانواده، مترادف، مفرد

(۴) (صاحب، اصحاب)، (رمق، توان)، (تَهْمَت، هَمّت): جمع، مترادف، هم‌خانواده

۹- در شعر زیر، چند فعل ماضی نقلی به کار رفته است؟

من آنچه دیده‌ام ز دل و دیده دیده‌ام

گاهی بُود ز دل گله، گاهی ز دیده‌ام

من آنچه دیده‌ام ز دل و دیده تاکنون

از دل ندیده‌ام، همه از دیده دیده‌ام

(۱) هفت

(۲) پنج

(۳) چهار

(۴) شش

۱۰- آرایه‌های همهٔ گزینه‌ها درست است به جز

(۱) تیرهای وحشی و سرکش / موشک و خمپاره و ترکش (تشخیص و جناس)

(۲) بر کمانش تیر « آرش » را نمی‌دیدند / در رگش خون « سیاوش » را نمی‌دیدند (واج‌آرایی و تلمیح)

(۳) ناممان در دفتر تاریخ، کوچک و کم‌رنگ خواهد شد. (تشبیه و جناس)

(۴) صد هزاران چشم، قاب عکس کودک شد (تشبیه و کنایه)

۱۱- کدام اثر به تقلید از اثری دیگر نوشته شده است؟

(۱) خمسه نظامی به تقلید از هفت اورنگ

(۲) بهارستان به تقلید از هفت اورنگ

(۳) هفت اورنگ به تقلید از خمسه نظامی

(۴) هفت اورنگ به تقلید از بهارستان

۱۲- معنی چند واژه نادرست است؟

(مهد: گهواره) (بی‌امان: پیوسته) (رستن: رویدن) (کوردل: گمراه) (شط: کنارۀ دریا)
(سیرت: صورت) (فراز: بلندی) (داد: عدل)

(۱) یک

(۲) دو

(۳) چهار

(۴) سه

۱۳- مفهوم بیت زیر از سعدی، با کدام یک از ابیات او ارتباط کمتری دارد؟

«غواص اگر اندیشه کند کام نهنگ

(۱) گوهر قیمتی از کام نهنگان آرند

(۲) نابرده رنج، گنج میسر نمی‌شود

(۳) دنیا مثال بحر عمیق است پُر نهنگ

(۴) سعدی، به لب دریا، دُرْدانه کجا یابی؟

هرگز نکند در گرانمایه به چنگ»

هر که او را غم جان است به دریا نرود

مزد آن گرفت جان برادر که کار کرد

آسوده عارفان، که گرفتند ساحلی

در کام نهنگان رو، گر می‌طلبی کامی

۱۴- در متن زیر، چند غلط املایی وجود دارد؟

«بیمار با تعرض پاسخ داد: ای مرد، کدامیک از این دو امر بهتر است: اینکه مسئله را بدانم و بمیرم یا نادانسته و جاهل درگزرَم؟ مرد فقیه، مسئله را بازگفت؛ سپس از جای خود برخاست.»

(۱) دو

(۲) سه

(۳) چهار

(۴) پنج

۱۵- کدام بیت با سایر بیت‌ها تناسب معنایی ندارد؟

(۱) در بیابان گر به شوق کعبه خواهی زد قدم

(۲) به دریا مرو، گفتمت زینهار

(۳) مکن ز غصّه شکایت که در طریق طلب

(۴) سـری دارم مهیّا بر سـر دست

سرزنش‌ها گر کند خار مگیلان، غم مخور

اگر می‌روی، تن به طوفان سپار

به راحتی نرسید آن که زحمتی نکشید

که در پایت فشانم چون درآیی

زبان و ادبیات فارسی

استاد طالب تبار

۱- در کدام بیت «تخلّص» وجود دارد؟

(۱) چه خوش گفت فردوسی پاکزاد

(۲) هفت شهر عشق را عطار گشت

(۳) نظامی جام وصل آن گه کنی نوش

(۴) خاک را زنده کند تربیت یاد بهار

که رحمت بر آن تربت پاک باد

ما هنوز اندر خم یک کوچه‌ایم

که بر یادش کنی خود را فراموش

سنگ باشد که دلش زنده نگردد به نسیم

۲- معنی واژه های «مایه‌ور، فراخنا، گزند، پویه کردن» به ترتیب، در کدام گزینه درست است؟

1) ارجمند، گستردگی، زخم، ناله کردن

۲) پرمایه، طول، زخم، پروا کردن

3) سرشار، پهنای آسیب، دویدن

۴) دارا، درازا، گزیدن، جستجو

۳- با توجه به بیت زیر، کدام نقش نادرست است؟

« تا نشود راز چو روز آشکار تا نشویم از پدرش شرمسار »

(۱) روز ← متمم

(۲) آشکار ← مسند

(۳) «ش» ← در مصراع دوم، مضاف الیه

(۴) شرمسار ← نهاد

۴- در کدام گزینه، غلط املایی وجود دارد؟

- (۱) مرد بیمار با کلماتی مقطّع، از دوست دانشمندش تمنا کرد که مسئله‌ای علمی را که با وی در میان گذاشته بود بازگوید.
- (۲) نصیرالدین، هر روز لوح و کتاب در زیر بغل می‌نهاد و خود را به محضر درس استاد می‌رساند.
- (۳) بحث و مناظره با دیگر شاگردان و شادابی‌اش هنگامی بود که مسئله‌ای را حل می‌کرد.
- (۴) بیمار با تعرض پاسخ داد: کدام یک بهتر است: بدانم و بمیرم یا نادانسته و جاهل درگزرَم؟

۵- آرایه‌های مقابل کدام گزینه، درست نیست؟

- 1) خرّمشهر شقایقی فولادرنگ است که داغ جنگ بر سینه دارد. (تشبیه - تشخیص)
- 2) از آسمان آتش بارید و حیات معمول شهر متوقّف شد. کشتی‌ها به گل نشست. (اغراق - کنایه)
- 3) مسجد جامع خرّمشهر، مادری بود که فرزندان خویش را زیر بال و پر گرفته بود. (تشبیه - جناس)
- 4) چند سال است به ما دل سپرده است. (کنایه - واج آرایه)

۶- کدام بیت با عبارت « مرا از این همه، هیچ غم نیست الا رضای تو » قرابت دارد؟

(1) بر آستان جانان، گـر سر توان نهادن

(2) ای به تو آرزوی من، بیش تر از جفای تو

(3) در عاشقی گریز نباشد ز سوز و سـاز

(4) گر بنوازی به لطف، ور بگدازی به قهـر

گلبانگ سربلندی، بر آسمان تـوان زد

سر برود ولی ز سر، کم نشود هـوای تو

استادهام چو شمع، مترسان ز آتـش مـم

حکم تو بر من روان، ز جر تو بر من رواست

۷- فعل‌های کدام گزینه، همگی ماضی استمراری است؟

- 1) رابعه را دید که در سجده می گفت: الهی تو می‌دانی که هوای دل من در موافقت فرمان توست.
- 2) اگر کار به دست من استی، یک ساعت از خدمتت نیاسودمی اما تو مرا زیر دست مخلوق کرده ای، از آن دیر می‌آیم.
- 3) آن خواجه او را به رنج و مشقت، کار می‌فرمود؛ روزی بیفتاد و دستش بشکست.
- 4) رابعه دایم روزه می‌داشت و همه شب نماز می‌کرد و تا روز برپای می‌بود.

۸- در متن زیر، چند ترکیب وصفی دیده می‌شود؟

«نقل است آن شب که رابعه در وجود آمد، در خانه پدرش جامه نبود که او را در آن
پیچند و چراغ نبود. پدر او را سه دختر بود. رابعه چهارم بود. از آن، رابعه گویند.»

(۱) دو

(۲) سه

(۳) چهار

(۴) پنج

۹- از میان آثار ذکر شده، خالق چند اثر درست آمده است؟

«تذکره الاولیا ← خواجه عبدالله انصاری»، «بهارستان ← جامی»، «بوستان ← سعدی»،
«مخزن الاسرار ← جامی»، «حدیقه ← نظامی گنجوی»

(۱) چهار

(۲) یک

(۳) دو

(۴) سه

۱۰- کدام گزینه، با بیت زیر تناسب معنایی دارد؟

«کمال است در نفس انسان سخن

(۱) اندیشه گر بلند و زبان گر رسا بود

(۲) سخن را سر است ای خردمند و بن

(۳) کم گوی و گزیده گوی چون در

(۴) تا مرد سخن نگفته باشد

تو خود را به گفتار ناقص مکن»

هر گفته‌ای بلند و گران سنگ می‌شود

میاور سخن در میان سخن_____ن

تا ز اندک تو جهان شود پ_____ر

عیب و هنرش نهفته باش_____د

۱۱- صیغه (=ساخت) دوم شخص جمع از مصدر « رسیدن » در زمان ماضی التزامی، کدام گزینه است؟

- (۱) داشتید می رسیدید (۲) رسیده بودید (۳) رسیده باشید (۴) رسیده‌اید

- با توجه به ابیات زیر به پرسش ۱۲ پاسخ دهید.

- ۱- پرسش تشنگی را تو آبی، جوابی
ریگ‌های بیابان تو را می‌شناسند
- ۲- نام تو رخصت رویش است و طراوت
زین سبب برگ و باران تو را می‌شناسند
- ۳- بوی توحید مشروط بر بودنِ توست
ای که آیات قرآن تو را می‌شناسند
- ۴- کاش من هم عبور تو را دیده بودم
کوچه های خراسان تو را می‌شناسند

۱۲- نقش دستوری واژه‌های قافیه، در کدام بیت با بقیه فرق دارد؟

- (۱) بیت اول (۲) بیت دوم (۳) بیت سوم (۴) بیت چهارم

۱۳- همهٔ گزینه‌ها یک نوع فعل مشترک دارند به جز ...

(۱) داشتم با همهٔ جنبش‌هایم، مثل آبی راكد، ته‌نشین می‌شدم آرام آرام.

(۲) داشت یعقوب امیدی که رسد / روزی از یوسف او پیراهن

(۳) با غمی که داشت او را آرام آرام می‌فرسود، کنار آمده بود.

(۴) نگاهش داشت بسیار خسته می‌شد از این چشم‌انتظاری بیهوده

۱۴- تمام بیت‌ها با عبارت زیر ارتباط معنایی دارند به جز....

«ای ابوذر، همنشین نیک، بهتر از تنهایی است و تنهایی، بهتر از همنشین بد است»

(۱) چون یار موافق نبود، تنها بهتر	تنها به، صد بار چو با نادان هم_____تا
(۲) هست تنهایی به از یاران بد	نیک چ_____ون با بد نشیند، بد شود
(۳) از هم نفسی که رنج دل خواهی برد	حقّا که ه_____زار بار تنهایی به
(۴) همنشین بدان مباش که نیک	از ب_____دان جز بدی نیام_____وزد

۱۵- در تمام بیت‌های زیر «ردیف» وجود دادر به جز

(۱) دردستانی کن و درمانده‌ی

(۲) با من بودی، منت نمی‌دانستم

(۳) اگر آن دختر ترسا بیاراید کلیسا را

(۴) کجا عقل یا شرع فتوا دهد

تات رسانند به فرمان ده‌ی

یا من بـودی مَنت نمی‌دانستم

چراغان می کند قندیل راهب، دیر ترسا را

که اهل خرد دین به دنیا دهد

